

Affektive tilstander; bevegelser i kropp og boks

ANN MERETE OTTESTAD & NINA ROSSHOLT

Institutt for barnehagelærerutdanning, Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier, Høgskolen i Oslo og Akershus

I artikkelen retter vi kritiske blikk på kategorien barn som ofte brukes innenfor barndoms- og barnehageforskning. Det stilles få spørsmål til barn som kategori, utover visjoner om et autonomt, universelt og lærende barn (Taylor & Blaise, 2014). Vi flytter fokus fra et individuelt «naturgitt» barn, til å eksperimentere med analyser som ser kropp/ bevegelse/ materialitet som noe mer enn den humane kroppen. For Deleuze kan en kropp være alt; det kan være et dyr, en kropp med toner, en hjerne, eller en ide; den kan være en lingvistisk, sosial kropp, og en kollektiv kropp (Deleuze, 1988, s.127). Ved hjelp av begrepene affektive tilstander, tilblivelse og øyeblikk/hendelser analyserer vi fire digitaliserte fotoer. Vi installerer oss med og i fotoer der post - antroposentriske perspektiver åpner for å de-sentrere øyet og øret som informasjonskanaler.

INTRODUKSJON

I løpet av de siste årene er det mulig å registrere at barnehageforskning som flere forskningsfelt (Giugni, 2010; Hultman & Lenz Taguchi, 2010; Ottestad, 2013; Rossholt, 2012; Sandvik, 2013; Taylor & Blaise, 2014) er inspirert av affektive og ny-materielle teorier (Barad, 2007; Blackman & Venn, 2010; Gregg & Siegworth, 2010; Massumi, 2002; Staunæs, 2011). Affektive og ny-materielle teorier utfordrer oppfatninger av barn som et autonomt universelt lærende barn, ved å studere kropp, bevegelser, som 'mer-enn – humane' posisjoner. Sett i lys av begrepene affekt, tilblivelse, hendelser i kroppslige øyeblikk søker vi etter eksperimenterende forskningsmuligheter når kropp, gjenstander og bevegelse er forskernes interessefelt (Koro-Ljungberg &

MacLure, 2013)¹. Vi er også en del av denne endringen og bruker et sitat av Deleuze og Guattari som argument for å prøve ut nye forskningsprosesser;

Lodge into a stratum, experiment with the opportunities it offers, find advantages, find potential movements of deterritorialization, possible lines of flight, experience them, produce flow conjunctions here and there, try out continuums of intensities segment by segment, have a small plot of new land at all times. It is through ... [this] careful (meticulous) relation ... that one succeeds in freeing lines of flight. ... Connect, conjugate, continue (Deleuze & Guattari, 1987, s. 161).

Vi følger Deleuze og Guattaris oppfordring om å – “[...]have a small plot of new land at all times [...] og det er her det gis muligheter til å [...] freeing lines of flights” (1987, s. 161) som i vårt eksperiment dreier seg om å prøve ut hva manipulererte digitaliserte fotoer kan bringe inn av kroppslige affektive hendelser hos forskerne. I tillegg til å rette fokus mot kropp, gjenstander og bevegelser, kobler vi oss også til et forskningsfelt der vi ønsker å bryte mønster for hva som kan framstå som datamaterialer. Manning (2009) oppfordrer til og tenkeføle/thinkfeel kroppslige posisjoner som innebærer, for oss, å ’levendegjøre’ analyseringer av datamaterialer inspirert av post-metodologiske² ny materialistiske standpunkt (Holmes & Jones, 2013; Koro-Ljungberg, 2013; Lather, 2012 – Youtube³; Lather & St. Pierre, 2013).

POST-KVALITATIV FORSKING

MacLure et al. (2010) oppfordrer oss som forskere til å gå bortenfor gjenkjente kognisjonsspor i forskning. De hevder profesjonelle er begravet under vekten av psykologiske og pedagogiske fortellinger som en forutbestemt «normal» utvikling (MacLure et al., 2010). Innenfor denne logikken fordrer utvikling at profesjonelle tilrettelegger for barnet (i entall). Et intensjonalt subjekt, et autonomt subjekt, et jeg som plasseres ut fra at man har noe iboende predisponert og som dannes gjennom sosio-kulturelle forhold, muliggjøres gjennom at erfaringer og intensjoner/representasjoner i verden settes i sentrum. Slik settes et subjekt i sentrum for den undersøkende forskeren som lett rives med i antroposentriske nettverk. Å de-sentrere et intensjonalt subjekt innebærer at det ikke lenger er mulig å skrive fram objektive beskrivelser eller representasjoner som etablerer en virkelighet som vi antar er virkelig (MacLure, 2013a; Lykke, 2010). Juelskjær og Schwennesen (2012) og Hultman og Lenz Taguchi (2010) setter et antroposentrisk subjekt under tvil, som vi tar videre

1 Special issue om overskridende metodologier – kan følges med link her - <http://csc.sagepub.com/content/13/4.toc>

2 Vi følger dette sporet videre litt senere i artikkelen.

3 <http://www.youtube.com/watch?v=0az2F3sYcGY>

i vår eksperimenterende forskning (Otterstad, 2013). Eksperimenterende tilstander rommer forestillinger, usikkerhet og tvil om hva forskningsdata kan være, og i vår artikkel, dreier seg om mer enn den humane kroppen, eller et intensjonalt subjekt. Vi installerer noen foto som er manipulert med digitalt for å undersøke hva som skjer i mellomrommene mellom forsker og foto. Slik sett er vi inspirert av Barads (2007; 2008) agentiske realisme som åpner for å eksperimentere med materialiteter - hva fotoer, kropper, bevegelser og affekter kan bidra med i konstruksjon om barn i barnehageforskning.

Her er kan mellomrommet som forskerposisjon fungere som et produktivt begrep. Sand (2008) er nettopp opptatt av det, usikkerhet som mellomrom. Mellomrommet kommer opp og forsvinner, forandres og innordnes, utnyttes og overgir seg i uavbrutte kroppslige rytmer som former for affekter av toner og tempo (Rossholt, 2012).

POSTHUMANE/NY-MATERIELLE FORSKNINGSPERSPEKTIVER

Posthumane teorier (Barad, 2007) kobles til et kunnskapsskifte der sosiale og humanistiske fag så vel som naturvitenskapelige studier knyttes sammen. Colebrook (2004) inkluderer både humanisme og naturvitenskap ved å oppløse skillet mellom dem, og sier at naturvitenskap og postmoderne kulturteori er begge deler av humanismen⁴. Filosofen Spinoza, sier at kropp og bevissthet/tanke (bodymind) består av et hele— det vil si det finnes ingen skiller eller dualisme som to adskilte deler. van der Tuin & Dolphijn (2010) hevder at ny-materialisme handler om å brette opp dualismekonstruksjoner, gjennom en sammensmelting mellom kultur-natur, tanke-kropp, og kognitive-affektive perspektiver. Ved å tenkeføle/thinkfeel datamaterialer på nytt, åpnes det opp for affekt og affektive tilstander. Fokus på affekt inkluderer kropptanke (bodymind), ikke som et skille, men som et hele. En slik måte å koble kropp og affekt (sinnsbevegelse), brukes helt automatisk fordi vi alle kjenner intensitet og u/behag i kroppen når noe skjer med oss. Tenk for eksempel på hva en forelskelse gjør med kroppen (Otterstad, 2013).

Posthumane forskningsprosesser medvirker til at deltakerne blir til i affektive figurative tilblivelsesprosesser om og om igjen (Blackmann, 2012; Braidotti, 2006; Goggin, 2005; Deleuze & Guattari, 1987). Figurasjoner, konfigurasjoner og re-figurasjoner får fram forskning som prosessuelle og eksperimentelle tilstander, alltid i endring ut fra nye vendinger (Lenz Taguchi & Palmer, 2013; Otterstad, 2014, kommer). Slik blir også spørsmålet om identitet utfordret både direkte og indirekte. Deleuze og Guattari (1987)

---

⁴ Det betyr ikke at det er fritt fram for at forskere å kombinerer epistemologiske og ontologiske perspektiver, Colebrook og hennes teoretiske syn skrives fram ut fra poststrukturelle og posthumane teorier.

bygger sin eksperimenterende ontologi på Spinozas tilblivelsesprosess, en ontologisk tilnærming der mennesker og ikke mennesker blir til gjennom tid og kontinuerlige tilblivelser. Tilblivelse for Deleuze og Guattari (1987) får tanken til å stoppe opp, og spørsmålet om hvem vi er som mennesker blir slik alltid utfordret gjennom kontinuerlig tilblivelser og forskjellighet (Rossholt, 2012). Ingenting som kan sies å ligge bakenfor menneskelig kunnskap, men at væren skapes gjennom tilblivelser drevet av forskjellighetsprosesser (Barad, 2008). Å tenke verden annerledes/forskjellig enn jeg allerede gjør, innebærer en tilblivende forskerposisjon. Det innebærer å forlate kunnskapskonstruksjoner basert på humanistisk vitenskapstradisjon der inndelingene subjekt/objekt, kultur/natur, språk/virkelighet, tenkning/væren fremdeles er i omløp (Spindler, 2013). I likhet med Spindler (2013) ønsker Barad (2007) å oppheve skillet mellom humanisme og naturvitenskap, da skillet forener mer enn skiller.

I vår iver etter å gjøre affektive eksperimenterende undersøkelser utenfor humanisme, ønsker vi å utfordre visuelle observasjonspraksiser som vanligvis gir det som skjer her og nå /i nåtid - status som inntektskilde for dataanalyser. Massumi (2008, s. 4) har et aktuelt sitat som vi bruker til å tenke/føle med for å stille oss åpne for hva som kan komme ut av dataene vi eksperimenterer med.

We're seeing, in the form of the object, the potential our body holds to walk around, take another look, extend a hand and touch.... The potential we see in the object is a way our body has of being able to relate to the part of the world it happens to find itself in at this particular life's moment. What we abstractly see when we directly and immediately see an object is lived relation – a life dynamic (Massumi, 2008, s.4).

Vi er opptatt av å undersøke livsdynamikken i levde liv, som Massumi sier; gå omkring, ta et annet blikk, utvid inntrykkene til å handle om hender og berøring, således kan våre fire valgte digitaliserte foto, som datamateriale muligens åpne for tanker vi ennå ikke har hatt. Gjennom å installerer oss intra-aktivt som forsker i feltet, og ikke til feltet (Sandvik, 2012) eksperimenterer vi med et forskerassemblage som opphever skille mellom subjekt og objekt, her forsker og data og barnet og boksen (Barad, 2008; Hultman & Lenz Taguchi, 2010).

FOTO SOM AFFEKTIVE DATA

Fotoene vi har valgt sees som serier av hendelser der boks og kropp(er) leses ut fra eksperimenteringer med og i affektive teorier (Coleman & Ringrose, 2013; Manning, 2009, Massumi, 2002; Hickey-Moody, 2013; Thrift, 2010). Kropper skaper bevegelser i andre kropper som igjen kan utløse ulike sinns-

bevegelser som affektive handlinger. Vi spør, hva skjer med bevegelser i kropp og materiell, når vi velger fotoinstallasjoner som affektive tenkeføle posisjoner som forskere (Andersen & Otterstad, 2014 (i trykk); Manning, 2009). Massumis affektbegrep (2002), ser affekt som autonom intensitet som befinner seg utenfor diskursive kategorier. Han er interessert i å eksperimentere med affektens omskiftelige og flytende karakter, som plasseres utenfor diskursen og dermed en hierarkisk makt kontroll. Affekter sees slik som retningsløse og uforutsigbare potensialiteter (Fredriksen, 2012, s. 6). Når vi bruker termen affekt sammen med kropp lener vi oss også på Colman (2005, s. 11) som ser affekt som forandring, variasjoner, som oppstår når kropp kolliderer, eller kommer i kontakt med noe eller noen (vår oversettelse). Gregg og Siegworth, (2010, s. 1) beskriver affektive teorier som intuitive krefter /ikke rasjonelle/ ikke logiske tilstander som virker sammen med emosjoner, der kropp affekteres gjennom affekt (vår oversettelse). Pedwell og Whitehead (2012 s. 115) hevder at affekt, emosjoner og følelser gir åpninger for å utfordre ”forskning, resonering og objektive forskningsdata”. I følge Buchanan, Webb⁵ og flere⁶ åpnes det for å bruke affektive teorier for å undersøke hvordan et felt, som her relateres til er barnehageforskning, kan tenkes på nytt. Å tenke nytt er i denne sammenheng rettet mot forskning som tilblivende. Manning setter slik ord på disse tilblivende prosessene:

A looking becomes a touching, a feeling becomes a hearing. But not on the skin of the body. Across strata, both concrete and abstract, that constitutes an assemblage. This assemblage is a sensing body in movement, a body-world that is always tending, attending to the world (2013, s. 2).

Forskernes posisjoner i vårt prosjekt endres fra *hva* en tilstand kan være, til *hvordan* det er mulig å oppdage og lese fotoer og kroppslige tilstander gjennom affektiv produksjon. Satter (2012) refererer til Deleuze for å illustrere at foto ikke representerer men setter i gang affektive tilstander;

The photograph, though instantaneous, has a completely different ambition than representing, illustrating, or narrating. Photography, like perception in general, is not to be conflated with naïve empiricism, the acquisition of knowledge and experience through immediate sense

5 Mer om tematikken affekt. Filmen er fra et seminar på AARE konferanse (Australia) i 2013 – og viser en diskusjon mellom Ian Buchanan og Taylor Webb - http://www.youtube.com/watch?v=L8Bvd-Ob6SU&desktop_uri=%2Fwatch%3Fv%3DL8Bvd-Ob6SU&app=desktop

6 Pedwell og Whitehead (2012) har et spesialnummer I tidsskriftet *Feminist Theory*, 13 (2), der relasjoner mellom den affektive vendingen og feminsme tas opp av flere bidragsytere. I tidsskriftet *Kvinder, Køn & Forskning*, 3-4 (2013) med tittel Affekt og følelser, er Christansen, Frydendahl og Pedersen redaktører. Mange av artiklene bidrar ulikt til diskusjoner om affektive innganger til forskningsdisipliner som også har mye å tilføre til utdanningsforskning.

perception, especially sight. Because photography gives the illusion of merely capturing reality, it is often reduced to that role, diminishing all objects within its purview to clichés. Therefore, Deleuze's attack is not specifically on photography, but on representational modes of thought that conflate the empirical, especially the visual that gives itself to sight as presentational immediacy, with absolute truth, ignoring the element of excess revealed through forces of sensation and intensities of affect (Satter, 2012⁷).

Å INSTALLERE SEG INTRE-AKTIVT SOM FORSKER

Vi bruker begrepene forsker og vi om hverandre i artikkelen. Det er en del av forskningsprosessen å gå inn og ut av egne posisjoner og subjektiviteter. Til vanlig benyttes foto (og eller videofilm) i barnehageforskning for å fange spesifikke sekvenser som og kan utfordre forskerens blikk, men ikke nødvendigvis⁸. I vårt prosjekt går en av forskerne med et kamera, som stilles inn, fokuserer på den ene kroppen i bevegelser og trykker til stadighet på det digitale kameraet, om og om igjen. Kameraet lager lyd. Øyet fungerer som veiviser både i, og gjennom kameralinsen og også utenfor kameraet. Øyet/blikket visualiserer andre aspekter av bevegelser og varighet i en ting, en varighet som er kontinuerlig forskjellig fra seg selv. Forskeren tar en serie av foto av kropp som beveger seg opp og ned, fram og tilbake på gulvet, overganger, i ulikt tempo i et avgrenset rom. Materialene kroppen kommer i berøring med er en plastboks, gulv, en stol og et bord. Forskerens kropp lager passasjer, mens boks og kropp blir til i stadig nye tilblivende formasjoner (Deleuze & Guattari, 1987).

I analysen bruker vi utsnitt av digitale foto der vi lager agentiske kutt (Barad, 2007; Lenz Taguchi, 2012). Datamaterialet består av en mengde fotoer, i hovedsak av kropp og boks i et avgrenset rom. For å gjøre et utvalg av fotoer/materialer gjøres agentiske kutt. Vi ønsker å ta en deltakende affektiv kropp i og med det som skjer i mellomrommene, for å fange de agentiske kuttene i intra-aksjoner mellom oss og digitaliserte foto. Vi er selvfølgelig klar over at det er vi som har iverksatt kuttene. Agentiske kutt kobles på Barads (2007) agentiske realisme tilnærming som gir oss muligheter til å se på kropper som ”materialitet og matter”, ut fra og hva slike tilstander kan medføre. Barad (2003) hevder at;

7 <http://www.rhizomes.net/issue23/satter/index.html>

8 Vi henviser til at fenomenologiske empiriske studier har en dominerende plass i norsk barnehageforskning der videoanalyser brukes i stor utstrekning som fortolkning av datamateriale (Ottestad, 2012)

Material conditions matter, not because they “support” particular discourses that are the actual generative factors in the formation of bodies but rather because matter comes to matter through the iterative intra-activity of the world in it's becoming (s. 823).

Når Barad (2007, s. 148) i tillegg bruker apparatus for å illustrere at materielle-diskursive praksiser produserer fenomener ut fra iverksatte agentiske kutt, sees apparatset på som materielle re/konfigureringer eller diskursive praksiser som produserer eller er del materielle tilblivelsesprosesser (vår oversettelse). Det er i følge Barad, agentiske kutt som også definerer grensene for hva som kan regnes med og ute sluttet i apparatset. Agentiske kutt gir oss som forskere muligheter til å gå bortenfor ”vanlige” observasjoner, det vi si at gjennom apparatset oppstår det agentiske kutt som affektivt anskueliggjør dimensjoner vi ennå ikke har tenkt. Det er det som blir til, de affektive tilstandene, det som skjer i mellomrommene, mellom kropp og boks, forsker og fotoer som agentiske kutt, vi eksperimenterer med. Mellomrommet aktiveres når kropp og gjenstander (boks) kommer fysisk tett på hverandre med en viss fart og energi. Rossholt (2008, 2009) har tidligere fulgt spadens forlengelse av hånden og fornemmet hvordan den skaper både frivillige og ufrivillige handlinger i tid og rom. Og i en annen artikkel har hun blitt opptatt av hvordan en kroppslig rytme avløses av en annen rytme og av andre toner (Rossholt, 2010). Rossholt (2012) diskuterer mellomrommets tvetydighet. Ut fra at mennesket strever etter å innordne ny kunnskap i gamle former og mønstre, mens mellomrommet er tvetydig (Sand, 2008). Det er derfor ingen poeng i å definere hva mellomrommet er, fordi det fremkommer i alle sammenhenger, både som et filosofisk og hverdagslig rom (Sand, 2008). Men når vi ikke definerer det som blir til kan vi som forskere skape usikkerhet både for oss selv og for leseren av vår tekst.

Vi prøver altså ut analysestrategier som flytter blikket vekk fra subjektet og mot bevegelsene. Ved å velge re-figureerte foto analyserer vi affektive øyeblikks hendelser, og ettersom forskerne er en del av dataene vil forskningsprosessene alltid forandre seg, aldri være like (Lather & St.Pierre, 2013). Grepert vi tar når vi installerer oss affektivt med fotoer inkluderer Latours (1988) laboratorietenkning. Sett i lys av begrepene tilblivelse, hendelser i øyeblikket søker vi etter eksperimenterende forskningsmuligheter. I følge Latour, gjorde også Pasteur, det for mer enn 160 år siden. For å bidra med nye tilblivelser i sin forskningsforsøk var Pasteur avhengig av å tenke annerledes og prøve andre metodologiske innganger enn de som var allmenngyldige aksepterte ut fra hans tid. Når vi tenker med laboratoriet som sted muligliggjøres våre dataeksperimenteringer også. Vi vet ikke helt hva som kommer i øyeblikket, og vi gjentar, men på en ny måte Deleuze & Guattaris (1987) oppfordring til å;

Lodge into a stratum, experiment with the opportunities it offers, find advantages, find potential movements of deterritorialization, possible lines of flight, experience them, produce flow conjunctions here and there, try out continuums of intensities segment by segment... (s. 161).

En slik oppfordring åpner for laboratoriets muligheter, der kropp, foto, manipulasjoner av foto, bevegelser, rommet, stedet og historiske tradisjoner om barn og barndom passerer i ulike flyt og rytmer. Vi vever sammen en eksperimentell ontologi der data settes i gang ved at forskerne installerer seg intra-aktivt i og med de materielle prosesser som oppstår.

Deleuze utdyper det slik: "Something in the world forces us to think. This something is not an object of recognition, but a fundamental encounter (Mannings oversettelse 2009, s. 1). Slik sett er alle de elementene vi til nå har presentert deler av vårt forsknings-assemblage. Et forskningsfelt sees her ut fra en assemblage-tilstand⁹ (Deleuze & Guattari, 1987), som innebærer at det er sammenhengene i øye/blikket vi er opptatt av. I våre analyser av fotoene lar vi oss kroppslig drives med og i forskning som en ontologisk eksperimentell posisjon. Det innebærer å stille spørsmål til hva som kan framstå som datamaterialer og hvordan datamaterialet kodes, rekodes og dekodes (jf. Buchanan & Webb's og Lather's Youtube-klipp, referert i litteraturlista).

FOTODIGITALISERING – 4 EKSPERIMENTER

I tillegg til det vi til nå har redegjort for, vil vi presiserer at fotoene vi har manipulert digitalt ble tatt i øyeblikket. Dataene er del av et større forskerassemblage, der foto installeres i teksten for å provosere skriftlig tekst. Fotoene, som agentiske kutt, er valgt ut fra at motivene skaper en form for serier av boks og kropp i bevegelser. Fotoene kan sies å være del av encounters (Manning, 2009), ved at de tillegges en intra-aktivt prosess (Lenz Taguchi, 2012) i og med affektive tilstander. Når vi eksperimenterer intra-aktivt med relasjonene "data-og -researcher" (MacLure, 2013b), stiller vi oss åpne for passasjene som materialiseres gjennom fotoene vi har manipulert med på datamaskinen. Vi er således interesserte i å studere hvilke effekter som sirkulerer som passasjer av affektive tilstander mellom datamateriale, manipulerede fotoer i serie og oss som forskere. Det vi si at vi er spesielt interessert i tilstander som kreativt oppstår mellom kropp og bevegelse som affektive tilstander. Her er vi inspirert av begreper som kobles til kropp og bevegelser der tekstur, rytme, tempo, stillhet åpner for analyser bortenfor lineære horisonter. Manning henviser her

⁹ Begrep som sirkulerer i tilknytning til assemblage er nettverksteori (Latours Actor Network theory/ANT). Poenget vårt med å bruke assemblage som konsept er at det synliggjør forskning som en samling av mange aspekter. En assemblage er alltid omskiftelig og re/konfigurerende (Ottestad, 2014, kommer)

til maleren, Francis Bacon – inspirert av å gjøre “intensities -in-the-making” - ut fra det ennå ikke tenkte og følte (Manning, 2009, s. 8 og 10).

Manipulerte digitale foto gir oss mulighet til å se, forfatte, oppleve stemninger, størrelser, linjer, posisjoner, lys og bevegelser annerledes enn de som vanligvis brukes. Vi har en antakelse om at fotoene åpner for noe vi ennå ikke har oppdaget. Vanligvis åpner ikke foto umiddelbart for andre sanser, som berøring, lukt, hørsel og smak, kroppslig bevegelser, tekstur og tredimensjonale former og lyder (Dicks, Soyinka & Coffey, 2006). Vi ønsket derfor å endre fotoene for å materialisere/animere dem, for å kunne fornemme - bevegelser, tempo, og tekstur. Ved å tenke lukt, berøring, smak åpner for eksempel oppmerksomheten seg mot bevegelser i kropp og gjenstander (Rossholt, 2012; Sandvik, 2013).

*Foto 1*¹⁰

Vi setter oss i gang med fotoet over. Kroppens materielle posisjon over boksen åpner, slik vi ser det, for at kropp og boks smelter sammen og blir til noe annet enn elementet; kropp og boks, kropp/boks. Med en eksperimenterende ontologi (Barad, 2007) åpnes det for at kropp kan skape seg sammen med boksen. Vi, som forsker, vet ikke hva som skjer i neste hendelse. Hendelser kan i følge Deleuze aldri få en status til å kunne være de samme. De har alltid toner eller nyanser som består av forskjellighet. Hendelse i Deleuzes forstand, lest gjenn-

¹⁰ Det er innhentet godkjenning til å bruke de manipulerte fotoene i artikkelen.

nom Grosz (2005), sier at sanser, genererer et felt der hendelse skaper mulighet for tilblivelse og forvandling, med oppmerksomheten rettet mot det som kan skje ut fra og i sammenhenger. Vi over hvilke energier og krefter som settes affektivt i sving når boksen tas opp av hender, plasseres foran ansiktet og hindrer kroppen i å se hva som kan skje i neste (øye)blikk. Øyet som sans settes ut av kroppens funksjon, det er noe annet som virker for bevegelsene i tempo og fart. Noe som ennå ikke har skjedd oppstår. Slik er det mulig å fri sette hendelsene - intensjoner og motiv funker ikke lenger. Det er ingen klar start eller slutt i bevegelsene, ut fra klare begynnelser eller avslutninger. Det finnes bare nye sammensetninger, som stadig nye tilblivelser. Deleuze og Hand (1988) understreker at enhver handling involverer ulike grader av energi og tempo, glede og smerte som affektive tilstander. Slik kan blikket rettes mot kroppens tilstand i og med fotoene, der det ene benet på kroppen antakelig settes foran det andre for å kunne balansere boksen på hodet. Når vi retter blikket mot tilblivelsesprosesser, åpner det opp for det ukjente, og det å ikke være så sikkert som forsker (Somerville, 2007, 2008). MacLure (2013b) velger betegnelsen wonder (undring), som ontologisk prosess, der hun avviser en binær logikk i favør av en logikk av forbindelser i konstante tilblivelser.

Foto 2

Når vi installerer oss med fotoet over kan vi fornemme at kropper er alltid rettet mot noe eller noe. Mennesket står aldri helt i ro, de er alltid i bevegelse, alltid i en ny formasjon, stående, sittende, liggende, krabbende, ålende, løpende og gående, bøyd over en stol, liggende på en madrass, sittende i sanda, huska eller i vogna. Her på vei mot gjenstander i en boks. Hånden strekker seg mot, holder rundt, åpner opp og lukker. Hånden griper. Den er rettet mot klossen i boksen. Hvilken retning hånden tar og hva den griper etter der og da får følger for hva som skjer videre.

Vi er og inspirert av fotoet Hultman og Taguchi (2010) bruker i sine forskningsanalyser. De installerer et foto av en jente i sandkassa, og analyserer fotoet av jenta innenfor et humanistisk perspektiv, der jenta er subjektet og sanda objektet, eller jenta som aktiv og sanda som passiv. Vi kan følge den samme logikken i vår analyse av fotoet over. Kroppen som aktiv og boksen som passiv. Når boksen derimot gis agentskap virker den som medaktør i kroppens utforskning av omgivelsene. Tempo, stopp, hvile og overganger igjen og igjen. Det er ikke lett å vite hvor grensen går for der kroppen slutter og boksen begynner, eller hvilket kjønn kroppen har. Slik settes ulike passasjer i gang for forskjellige stiler av tilblivelser. Kontinuitet og multiplisitet istedenfor separasjon og divisjon.

Å UTFORDRE FORSKERBLIKKET

I likhet med Sandvik (2012) posisjonerer vi oss som tidligere nevnt i feltet istedenfor og relaterer oss til det, mer konkret vi blir en del av fotoene. Vi utvider foto til å bli noe nytt gjennom forskerens blikk. Forskeren installerer seg fysisk og retter blikket på foto. Ut fra fotoet vet ikke forskeren hva som skjer i neste øye(blikk). I det hånden griper rundt boksen oppstår nye muligheter for tilblivelse. Øyet/blikket kan være rettet mot gjenstandene, forskerblikket kan være rettet mot en større ramme. Forskeren ser muligens noe annet, barnet, gulvet, boksen og ting. Hodet dreier ned mot gulvet, forskeren ser rett på skjermen, hvis forskeren flytter blikket bort *fra* skjermen ser forskeren ikke barnet, boksen, og flere bokser. Hun så første gang hun skrev på artikkelen inn i vegg, neste gang hun skrev så hun ut på gaten, og nå siste gang hun skrev på nytt så hun ut på trærne, snøen og fjellene. Alt forandres i øyeblikkene.

Forskeren går videre i sine analyser og retter analysen mot skyggene og bevegelsene i fotoet. Da trer deler av håret, den ene armen og en av gjenstandene i boksen fram idet manipulererte fotoet. Kanskje bidrar sola intraaktivt med omgivelsene gjennom et vindu det ikke er mulig å få øye på. Energi og varme oppstår i stadig nye formasjoner om og om igjen, som en del av rommet. Fotoet på skjermen kan printes ut på printer, og kan holdes fysisk av en hånd, og slik kan vi fortsette. Foto blir tatt, lagt inn på Pc'en, analysert, skrevet ut, og neste runde analysert igjen.

Foto 3

Her framstår linjer og streker som mønster, kanskje som fotavtrykk fra tidligere tider, på stedet og i rommet. Tekstur gir følelser av at lag på lag oppstår i vibrerende aktivitet (Bennett, 2010). Ingenting står i ro. Rytmer, pauser og overganger skjer uavbrutt. I stadige tilblivelser.

Gjennom å gjøre bruk av digitaliserte data (Pink, 2011) skapes konfigurasjoner og rekonfigurasjoner, med og gjennom de valgte eksempler av kropp i bevegelser. Nye utsikter muliggjøres og folder ut re-konfigureringer av den tilblivende kroppen. Med/i/gjennom dette fotoet, flyter uttrykk, skygger, fragmenter sammen med kropper, tempo og stopp. I fotoet her er boksen igjen plassert på hodet, hånden holder fast i boksen, bevegelser stopper. En skulptur skapes, i et landskap av svart, hvitt og grått. Fotoet blir igjen digitalisert til tilblivende kropp i tid og rom. Som tidligere nevnt har vi plassert øyet og øret som sanser som privilegeres og som også kan begrenses. Ved å jakte på andre affektive intense sensasjoner skjer det noe. Å hente fram poetiske rytmer gjenskapes sporløse lyder, utpenslede lyder, det som kan pustes inn

og ut, i puls med og også som urytmiske tilstander. Noe(n) kan kanskje også hviske lyder helt ut. Deleuze og Guattari (1987) vektlegger at; Alt som skjer og alt som vises er korrelert med bestillinger av forskjeller: forskjeller i nivå, temperatur, trykk, spenning, potensial, forskjell på intensiteten (Deleuze & Guattari, 1994). Slik kan sensoriske uttrykk og inntrykk skape nye tilblivelser, i stadige nye formasjoner (Pink, 2011).

Foto 4

Her kan det kan være vanskelig å få øye på hvor kroppen slutter og begynner nå. Konturene og strekene kan være spor av alt og ingenting. Kroppens deler forsvinner. Linjer flyter i hverandre der noen teksturer blander seg sammen med materialiteter i/med forskningsdata (Pink, 2011). De sakte og hurtige bevegelsene i kroppen hviskes ut og ikke (Derrida, 1976). Rammer i fotoet flyter ut og kroppens deler forsvinner ut av fotoet. Kraften forsvinner inn i bevegelsene, alt står stille, tempo og rytmen virker ikke. Fotoet er ikke et foto lenger og figurasjoner er ikke lenger som i de foregående fotoene. Det er ikke lenger et antroposentrisk subjekt som er virksomt i sentrum. Det kan være alt. Det er andre virtuelle komposisjoner som tar over lys/skygge, grå/sorte, spisse/flate kanter og prikker/ovale sirkler. Strekene henger stort sett

sammen, men det gir ingen umiddelbar logikk. Blikket kan hvile flere steder, det er ikke et definert senter/sentrum. Kan vi si at dette er data? Data som ingenting? Kontrastene virker ikke. Samtidig kan det manipulerede foto stå på egne ben som en fantasi, illusjon eller en drøm jamfør Koro-Ljungberg (2013) definisjon av data innenfor postkvalitativ forskning.

FRAMTIDSØYEBLIKK OG BARNEHAGEFORSKING

Hva kan så affektive teorier tilby barneforskning/barnehageforskning? Gjennom vårt begrepsapparat og analyser desentrerer vi subjektet og således forskning som har som mål å produsere kunnskap om barn. Vi argumenterer for forskning som alltid tilblivende, og således utfordrer vi forskning som har som mål å forske i nåtid for fremtiden. Vi har installert oss intra-aktivt i og med fire digitaliserte foto som og gjort har noen agentiske kutt (Hultman & Lenz Taguchi, 2010). Fordi det er fotoer vi har brukt som datamateriale er det i hovedsak øyet som fungerer som informasjonskanal. Gjennom å transformere fotoene digitalt har vi ønsket og utfordre øyet som en dominerende informasjonskanal. Re-figurasjoner av kropp i bevegelser gjenkjenner nødvendigvis ikke hva som er avbildet på den enkelte fotoet. Og det er heller ingen lineære/kronologiske fortellinger om barnet fra dataanalyseringene. Slik kan vi endre rekkefølgen av fotoene, det har liten effekt for våre analyser. Det er lett å tenke linjert og tro at det vi ser er det vi så tidligere. «Tatt for gitte» forestillinger er forestillinger som plasserer forskere inn i forskning som er tradisjonsbundet og historisk har legitimitet som ”riktig” forskning. Vi har utøvd motstand til «tatt for gitt forestillinger», ved å eksperimentere med post-antroposentriske analyser og perspektiver ut fra laboratorium tenkning. Forskeren kan for eksempel utforske skillet mellom virkelighet og fantasi (virtual/actual) og i våre analyser er vi undersøkende opptatt av hva som ikke er i overflaten av fotoene, men som kanskje ligger under overflaten, et lag på lag tenkning. Vi vil si at denne tenkningen åpner for estetiske / artistiske uttrykksmåter som vanligvis ikke skrives fram i pedagogisk og sosiologisk forskning.

Hvis vi bruker filmens uttrykksmåter kan vi ved å reversere filmen (her sett på som eksperimentene våre), nærmer vi oss et felt som hele tiden manipulerer med bilder, men i motsetning til filmen har vi ikke lyd og andre effekter til fotoene. Vi installerer således affektive sensoriske grep for å sette i gang andre sanser, følelser og emosjoner. Ved å bruke Deleuzes affektive ide, kan vi gjennom fotoer koble på nye former for engasjement med utrykkene som produseres. Kanskje har «våre» fotoer også i seg noe av filmens uttrykksformer – som en rekke/serie av «moving picture». Her kan det være passende å se til hvordan animering av filmer; som for eksempel Matrix og

Avatar affekterer gjennom assemblager av objekter, ideer og strukturer som beveger seg i stadig nye retninger. Når vi nevner spesifikt disse to filmene er det fordi de fremstår for oss i sine agentiske kutt som virtuelle. Effekter av affekt er at publikum tas inn i en verden med ikke humane kropper gjennom hybride produksjonsformer. Det kan virke som om en perseptuell realisme opprettholders til tross for at det som sees og oppleves ikke kunne ha skjedd. Dette gjelder også vårt prosjekt, som i sitt bidrag åpner for andre måter å gjøre dataanalyser på.

Slik bidrar vi også til å komme bortenfor konfigurasjonene av det intensionale naturgitte barnet og den meningssøkende forskeren, ved å la affektive analyser (Hickey-Moody, 2013) åpne for noe vi ikke tenkt og følt på forhånd. Gjennom affektive tilnærminger brytes en vanemessig tenkning som ofte oppstår som en form for beskyttelse. En affektiv pedagogikk åpner for å undersøke "happenings", det som skjer her og nå, som affekt i øyeblikket. I artikkelen har vi brukt uttrykk som affekt, emosjoner og følelser. De opptrer forskjellig og slik vi ser det ut som at emosjoner ligger mer på overflaten, som et driv til affekt. Subjektet framstår i mange sammenhenger som allerede konstituert, samtidig som subjektet overveldes og navigerer affektivt. Ikke ut fra gjenkjente representasjoner og realitet, identitet eller identifikasjoner, men mot kraft, tempo, og nye tilblivelser. Likevel ønsker vi å presisere at vi verken "kvitter" oss med kategorier som subjekt og barnet. Vi prøver å ta kategoriene videre for å se hvordan de kan uttrykkes når de møter nye kroppslige affekt-formasjoner i en barnehagefaglig forskningssammenheng. Slik kan vi som forskere igjen og igjen, stille spørsmål vi enda ikke har tenkt om den humane og ikke humane kroppen.

REFERENSER

- Andersen, C. E. & Otterstad, A. M. (2014): Researching the Assemblage of Cultural Diversity in Norway: Challenging Simplistic Research Approaches. *Review of Qualitative Research*. (Publiseres mai 2014)
- Barad, K. (2003). Posthumanist Performativity: Toward an Understanding of How Matter Comes to Matter. Signs: *Journal of Women in Culture and Society*, 28(3), 801-830.
- Barad, K. (2007). *Meeting the Universe Halfway: Quantum Physics and the Entanglement of Matter and Meaning*. Durham & London: Duke University Press.

- Barad, K. (2008). Posthumanist Performativity: Towards and understanding of how matter comes to matter. I S. Alaimo & S. J. Hekman (Red.), *Material Feminisms* (s. 120-154). Bloomington: Indiana University Press.
- Bennett, J. (2010). *Vibrant Matter: A Political Ecology of Things*. Durham and London: Duke University Press.
- Blackmann, L. & Venn, C. (2010). Affect. *Body & Society*, 16(1), 7-28.
- Blackman, L. (2012). Immaterial bodies: Affect, embodiment. *Mediation*. London: Sage.
- Braidotti, R. (2006). *Transpositions: On Nomadic Ethics*. Cambridge: Polity Press.
- Colman, F. (2005). Affect. I A. Parr (Red), *The Deleuze Dictionary* (s. 11-12). New York: Columbia University Press.
- Colebrook, C. (2004). Postmodernism is a Humanism: Deleuze and Equivocity. *Women: a cultural review*, 15(3), 283-307.
- Coleman, R. & Ringrose, J. (Red.) (2013). *Deleuze and research methodologies*. Edinburgh, UK: Edinburgh University Press
- Deleuze, G. & Guattari, F. (1987). *A thousand plateaus: capitalism and schizophrenia*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Deleuze, G. (1988). *Spinoza: Practical Philosophy*, trans. by Robert Hurley. San Francisco: City Light Books.
- Deleuze, G. & Guattari, F. (1994). *What is Philosophy?* New York: Columbia University Press.
- Deleuze, G. & Hand, S. (1988). *Foucault*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Derrida, J. (1976). *Of Grammatology*. Baltimore & London: Johns Hopkins University Press.
- Dicks, B., Soyinka, B. & Coffey, A. (2006). Multimodal ethnography. *Qualitative research*, 6(1), 77-96.
- Fredriksen, B.M. (2012). Styr dine følelser. En affektiv vending. I Fredriksen, B.M. & Petersen, N. M. (Red.), *Affekt. Skam, frykt og jubel som analysestrategi*, (s. 4-18). Center for kjønnsforskning. København: Danmark. <http://koensforskning.ku.dk/nyeudgivelser/varia/1affekt.pdf>
- Gregg, M. & G. J. Seigworth, G. J. (Red.) (2010). *The Affect theory reader*. Durham, [N.C.]: Duke University Press.

- Goggin, G. (2005). Parables for the Virtual: Movement, Affect, Sensation. *European Journal of Cultural Studies*, 8(3), 395-396.
- Grosz, E. (2005). Bergson, Deleuze and the Becoming of Unbecoming. *Parallax*, 11(2), 4 -13.
- Giugni, M. (2010). 'Becoming worldly with': an encounter with the Early Years Learning Framework. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 12(1), 11-27.
- Hickey-Moody, A. (2013). Affect as Method: Feelings, Aesthetics and Affective Pedagogy. I R. Coleman & J. Ringrose (Red.), *Deleuze and research methodologies* (s. 79-95). Edinburgh, UK: Edinburgh University Press
- Hultman, K. & Lenz Taguchi, H. (2010). Challenging anthropocentric analysis of visual data: a relational materialist methodological approach to educational research. *International Journal of Qualitative Studies in Education (QSE)*, 23(5), 525-542. doi:10.1080/09518398.2010.500628
- Holmes, R. & Jones, L. (2013). Flesh, Wax, Horse Skin, and Hair. The Many Intensities of Data. *Cultural Studies <=> Critical Methodologies*, 13(4), 357-372. doi: 10.1177/1532708613487883
- Juelskjær, M. & Schwennesen, N. (2012). Intra active entanglements. An interview with Karen Barad. *Kvinder, Køn & Forskning*, 1-2, 10-23.
- Koro-Ljungberg, M. & MacLure, M. (2013). Provocations, Re-Un-Visions, Death, and Other Possibilities of "Data". *Cultural Studies <=> Critical Methodologies*, 13(4), 219-222. doi:10.1177/1532708613487861
- Koro-Ljungberg, M. (2013). "Data" As Vital Illusion. *Cultural Studies <=> Critical Methodologies*, 13(4), 274 -278. DOI: 10.1177/1532708613487873
- Lather, P. & St. Pierre, E. A. (2013). Post-qualitative research. *International Journal of Qualitative Studies in Education (QSE)*, 26(6), 629-633. doi:10.1080/09518398.2013.788752
- Latour, B. (1988). *The Pasteurization of France*. Cambridge: Harvard University Press.
- Lenz Taguchi, H. (2012). A diffractive and Deleuzian approach to analysing interview data. *Feminist Theory*, 13(3), 265- 281.
- Lenz Taguchi, H. & Palmer, A. (2013) A diffractive methodology to 'disclose' possible realities of girls' material-discursive health/'wellbeing' in school-settings. *Gender and Education*, 25(6), 671-687.

- Lykke, N. (2010). Taking Turns. The Timeliness of Post-Constructionism. *Nordic Journal of Feminist and Gender Research*, 18(2), 131-136.
- MacLure, M. (2013a). Researching without representation? Language and materiality in post-qualitative methodology. *International Journal of Qualitative Studies in Education (QSE)*, 26(6), 658-667. doi:10.1080/09518398.2013.788755
- MacLure, M. (2013b). The Wonder of Data. *Cultural Studies/Critical Methodologies*, 13(4), 228-232. doi:10.1177/1532708613487863
- MacLure, M., Holmes, R., MacRae, C. & Jones, L. (2010). Animating classroom ethnography: overcoming video-fear. *International Journal of Qualitative Studies in Education (QSE)*, 23(5), 543-556.
- Manning, E. (2009) *Relationscapes : movement, art, philosophy*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Manning, E. (2013). *Always More Than One: Individuation's Dance*. Durham: Duke University Press
- Massumi, B. (2002). *Parables for the Virtual: Movements, Affect, Sensations*. Durham: Duke University Press.
- Massumi, B. (2008). "The Thinking-Feeling of What Happens". *Inflexions*. (31.03.2014) http://www.inflexions.org/n1_The-Thinking-Feeling-of-What-Happens-by-Brian-Massumi.pdf
- Otterstad, A. M. (2012). Hva er en forskningsbasert barnehagelærerutdanning? En kritisk diskursiv analyse av forskningsmetodologi og barnehagepedagogikkens posisjon. I A.M. Otterstad & N. Rossholt (Red.), *Barnehagelærerutdanningens kompleksitet. Bevegelser i faglige perspektiver* (s. 138-163). Oslo: Universitetsforlaget.
- Otterstad, A. M. (2013). Hva skjer når inter-aksjoner skifter til intra-aksjoner? Å tenke forskjellig om begrepet relasjon i barnehagen. I Greve, A., Mørreaunet, S., & Winger, N. (Red.) *Ytringer om likeverd, demokrati og relasjonsbygging i barnehagen* (s. 117-130). Bergen: Fagbokforlaget.
- Otterstad, A. M. (2014 kommer). Tvil, ubehag og gjenstridige forskningsmaterialer; Å gjøre seg fremmed for sitt eget språk. I A.M. Otterstad & A.B. Reinetsen (Red), *Metodefest og øyeblikksrealisme*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Pink, S. (2011). Sensory digital photography: re-thinking 'moving' and the image. *Visual Studies*, 1, 4-13 - doi: 0.1080/1472586X.2011.548484

- Pedwell, C. & Whitehead, A. (2012). Affecting feminism: Questions of feeling in feminist theory. *Feminist Theory*, 13(3), 115-129.
- Rossholt, N. (2008). Sweethearts: the body as a learning subject. I T. S. S. Schilhab, M. Juelskjær, & T. Moser (Red.), *Learning bodies* (s. 95-109). København: Danish School of Education Press.
- Rossholt, N. (2009). The complexity of bodily events through an ethnographer's gaze: focusing on the youngest children in pre-school. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 10(1), 55-65.
- Rossholt, N. (2010). Gråtens mange ansikter; toner og tempo i barnehagen. *Nordic Studies in Education*, 30, 102-115.
- Rossholt, N. (2012). *Kroppens tilblivelse i tid og rom. Analyser av materielle-diskursive hendelser i barnehagen*. Fakultetet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse. Norsk senter for barneforskning (NTNU). Trondheim. Hentet fra <http://ntnu.diva-portal.org/smash/record.jsf?parentRecord=diva2:572736&pid=diva2:573332>
- Sand, M. (2008). *Konsten att gunga. Experiment som aktiverar mellanrum*. Doktoravhandling, Skolan för Arkitektur och Samhällsbyggnad, Skolan för Arkitektur och Samhällsbyggnad. Stockholm
- Sandvik, N. (2012). Medvirkning i et immanent perspektiv: Sykkel til begjær. I B. Bae (Red.), *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette* (s. 101-119). Bergen: Fagbokforlaget.
- Sandvik, N. (2013). *Medvirkning og handlingskraft i småbarns pedagogiske praksiser. Horisontalt fremforhandlet innflytelse*. [Doktorgradsavhandling] Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet, Trondheim.
- Somerville, M. (2007). Postmodern emergence. *International Journal of Qualitative Studies in Education (QSE)*, 20(2), 225-243.
- Somerville, M. (2008). "Waiting in the chaotic place of unknowing": articulating postmodern emergence. *International Journal of Qualitative Studies in Education (QSE)*, 21(3), 209-220.
- Spindler, F. (2013). *Deleuze, tänkande og blivande*. Munkedal: Glänta produktion.
- Staubæs, D. (2011). Governing the potentials of life itself? Interrogating the promises in affective educational leadership. *Journal of Educational Administration and History*, 43(3), 227-247.
- van der Tuin, I. & Dolphijn, R. (2010). The Transversality of New Materialism. *Woman: a cultural review*, 21(2), 153-171.

- Taylor, A. & Blaise, M. (2014). Queer worlding childhood. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 26(6), 1-16. doi. org/10.1080/01596306.2014.88884
- Thrift, N. J. (2010). Understanding the material practices of glamor. I M. Gregg & G. J. Seigworth (Red.), *The Affect theory reader* (s. 289-308). Durham, [N.C.]: Duke University Press.

web - lenker - hentet 09.03.2014

- Buchanan, I. & Webb, T. - http://www.youtube.com/watch?v=L8Bvd-Ob6SU&desktop_uri=%2Fwatch%3Fv%3DL8Bvd-Ob6SU&app=desktop
- Lather, P. - <http://www.youtube.com/watch?v=0az2F3sYcGY>
- Satter, T. J. (2012)- <http://www.rhizomes.net/issue23/satter/index.html>